

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 105 och 109 § i räddningslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 105 och 109 § i räddningslagen (RP 248/2020 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Annika Parsons, inrikesministeriet
- räddningsråd Janne Koivukoski, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Katariina Säynäjäjärvi, kommunikationsministeriet
- jurist Anne Kaartinen, Transport- och kommunikationsverket
- direktör Jarmo Vinkvist, Suomen Erillisverkot Oy.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- försvarsministeriet
- finansministeriet
- miljöministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Mellersta Finlands räddningsverk
- Västra Nylands räddningsverk
- Finlands Kommunförbund
- Byggnadsindustrin RT rf
- RAKLI ry
- Finlands Fastighetsförbund rf
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att räddningslagen ändras. Enligt förslaget ska den lokala räddningsmyndigheten kunna bestämma att ägaren till en byggnad eller konstruktion ska skaffa nödvändiga anordningar som säkerställer tillgängligheten i fråga om en kommunikationstjänst med anknytning till

Betänkande FvUB 7/2021 rd

myndighetskommunikation och se till att de är i funktionsdugligt skick. Räddningsmyndigheten ska kunna meddela föreläggande att skaffa anordningar som säkerställer det nuvarande myndighetsnätets tillgänglighet till dess att man inom ett område övergått till att använda enbart tjänsten för myndighetskommunikation.

Ett föreläggande från en räddningsmyndighet ska inte kunna riktas mot sådana byggnader eller konstruktioner som hänför sig till försvaret eller den nationella säkerheten, där det hanteras säkerhetsklassificerad information och där det inte får byggas en tjänst för myndighetskommunikation enligt de myndighetsföreskrifter som gäller byggnaden eller konstruktionen.

Den lokala räddningsmyndigheten ska kunna förelägga vite och hot om tvångsutförande om någon åsidosätter skyldigheten att skaffa anordningar som säkerställer tillgängligheten i fråga om en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation och att hålla anordningarna i funktionsdugligt skick i enlighet med vad räddningsmyndigheten bestämt.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 maj 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Ändringarna av räddningslagen (379/2011) hänför sig till att det nuvarande myndighetsnätet (Virve) ska ersättas med en ny bredbandig tjänst för myndighetskommunikation (Virve 2.0), som ska införas senast den 31 december 2025. I den kommande servicemodellen för myndighetskommunikation är ett kommersiellt teleföretag som valts utifrån konkurrensupphandling nätoperatör och Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag tjänsteoperatör.

Bestämmelser om tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster för myndighetskommunikation finns i 29 a kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014). Lagen ändrades 2019 och tillåter nu att myndighetsnätet ersätts med en bredbandig tjänst för myndighetskommunikation och att den bygger på ett mobiltelenät som tillhandahålls av ett kommersiellt teleföretag. Räddningslagen ändrades inte i det sammanhanget.

Myndighetsnätet är ett kommunikationsnät som kommit till för behoven inom allmän ordning och säkerhet, räddningsinsatser och befolkningsskydd. Den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation baserar sig på teleföretagens befintliga kommunikationsnät och blir inte ett myndighetsnät eller en del av säkerhetsnätet trots att användningsändamålet är detsamma som för det nuvarande myndighetsnätet. På tjänsten tillämpas också bestämmelserna om säkerhetsnätet och dess tjänster. De nuvarande lösningarna beträffande inomhusnät för att säkerställa tillgängligheten till myndighetsnätet är inte helt kompatibla med det kommersiella nätet och de måste delvis uppdateras.

I den gällande 109 § i räddningslagen föreskrivs det om särskilda krav på myndighetsnätets tillgänglighet. I räddningsverksamheten använder räddningsverken kommunikationsmedlen i myndighetsnätet, i praktiken radiosändare, där signalstyrkan i vissa situationer kan hindras av strukturella orsaker relaterade till byggnader. Den lokala räddningsmyndigheten kan bestämma att ägaren till en byggnad eller en anläggning ska skaffa nödvändiga anordningar som säkerställer

Betänkande FvUB 7/2021 rd

tillgängligheten till myndighetsnätet (bl.a. bredbandsförstärkare och antenner eller anknyttande kablar) och hålla dem i funktionsdugligt skick. Den möjligheten gäller byggnader eller konstruktioner som utgör en större risk för människors säkerhet än normalt. Till exempel stora köpcentrum, sjukhus, flygplatser eller metroanläggningar kan ha metall- eller betongkonstruktioner som försämrar signalstyrkan för radiotelefoner eller lokalerna kan vara belägna långt nere under jord. Med anordningarna säkerställs räddningsväsendets radiotrafik till exempel vid rökdykning. En myndighet kan enligt 105 § i räddningslagen förena sitt föreläggande med vite eller hot om tvångsutförande.

Propositionen syftar till att trygga tillgängligheten i tjänsten för kommunikation mellan myndigheter i de objekt som avses i 109 § i räddningslagen också vid övergången till den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. Samma byggnad kan åläggas att skaffa anordningar som förbättrar tillgängligheten till både myndighetsnätet och tjänsten för myndighetskommunikation till dess att området har övergått till att använda enbart tjänsten för myndighetskommunikation. Det är motiverat eftersom planeringen och genomförandet av den nya tjänsten för myndighetskommunikation tar tid och myndighetsnätet måste fungera under övergångsperioden.

De förelägganden som den lokala räddningsmyndigheten utfärdar med stöd av den föreslagna bestämmelsen gäller samma byggnader som för närvarande. Tillämpningsområdet för bestämmelsen avses inte bli ändrat. Ett föreläggande från en räddningsmyndighet kan enligt propositionen inte riktas mot sådana byggnader eller konstruktioner som hänför sig till försvaret eller den nationella säkerheten, där det hanteras säkerhetsklassificerad information och där det inte får byggas en tjänst för myndighetskommunikation enligt de myndighetsföreskrifter som gäller byggnaden eller konstruktionen. I praktiken avses byggnader som används av försvarsmakten och andra säkerhetsmyndigheter. I de här lokalerna ska myndigheterna se till att räddningsverksamhet kan utföras på ett säkert sätt. För tydlighetens skull framhåller utskottet att inte heller vite eller hot om tvångsutförande enligt 105 § 1 mom. 14 punkten i räddningslagen tillämpas på dessa objekt.

Det är precis som nu ägaren till byggnaden eller konstruktionen som ansvarar för kostnaderna för inomhusnätet. Byggnadsägaren kommer sannolikt att ha något större kostnader för att skaffa anordningar. Räddningsmyndigheterna har med stöd av den gällande lagstiftningen utfärdat cirka 1 000 förelägganden om byggande av inomhusnät (ca 100 förelägganden/år). Kostnaderna för inomhusnät som stöder det nuvarande myndighetsnätet har i snitt varit omkring 15 000 euro per objekt. Kostnaderna för en utbyggnad av inomhusnätet till ett sådant objekt uppgår enligt en kalkyl i propositionen till cirka 15 000 euro. Ungefär 34 procent av de nuvarande objekten finns i lokaler som hör till affärsverk som ägs av kommuner och samkommuner. Kommunernas kostnader för att bygga ut det befintliga inomhusnätet uppgår till totalt 5,1 miljoner euro. Kostnaderna fördelas över flera år och över ett stort område i många kommuner. Uppskattningarna av kostnaderna för inomhusnätet i nya objekt varierar beroende på objektets art, men den genomsnittliga kostnaden uppskattas till 30 000 euro. Kommunernas årliga kostnader beräknas vara omkring en miljon euro.

Kommunikationsproblem kan i värsta fall äventyra räddningen av människoliv och avgränsningen av skador, men också säkerheten i arbete för räddningspersonal. Utskottet konstaterar att den föreslagna regleringen säkerställer att räddningsmyndigheterna kan utföra sina lagstadgade uppgifter och att också bland annat prehospital akutsjukvård och polisverksamhet kan utföras på be-

Betänkande FvUB 7/2021 rd

hörigt sätt. Det är viktigt att säkerheten i arbetet tillgodoses på behörigt sätt för dem som har hand om sådana uppdrag.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Förvaltningsutskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 248/2020 rd utan ändringar.

Helsingfors 20.5.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Riikka Purra saf
vice ordförande Mari-Leena Talvitie saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Jussi Halla-aho saf
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Aki Lindén sd
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Juha Pylväs cent
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Ben Zyskiewicz saml.

Sekreterare var

plenarråd Henri Helo.